

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΑΡΧΕΙΑ, ΜΟΥΣΕΙΑ»
Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων
Πληροφόρησης
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

Διπλωματική εργασία
Λογοκρισία έντυπου υλικού και διαχείριση συλλογών
στις δημοτικές βιβλιοθήκες: διερεύνηση των
αντιλήψεων και συμπεριφορών των βιβλιοθηκονόμων

Δέσποινα Φυντάνογλου (ΑΜ: 186682011)

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Κυπριανός
Αθήνα, Ιούνιος 2020

Εισαγωγή

Οι βιβλιοθήκες ως φορείς διαχείρισης της γνώσης και της πληροφορίας

- έχουν ως βασικό τους στόχο τη διασφάλιση της πνευματικής ελευθερίας των χρηστών τους
- συχνά έρχονται αντιμέτωπες με φαινόμενα λογοκρισίας
  - Κατασταλτική λογοκρισία
  - Προληπτική λογοκρισία
  - Αυτολογοκρισία

Σχετικές έρευνες

- Ποσοτικές έρευνες σε λαϊκές βιβλιοθήκες σε Η.Π.Α. και Αυστραλία από Fiske (1959); Busha (1972); Moody (2004); Oltmann (2016b;2019a; 2019b)
- Συμπέρασμα:
Διάσταση ανάμεσα στις αντιλήψεις των βιβλιοθηκονόμων και των συμπεριφορών τους, κυρίως όταν επιλέγουν και διαχειρίζονται την κυκλοφορία υλικού με αμφιλεγόμενο περιεχόμενο.

Σκοπός και ερευνητικό ερώτημα

- **Σκοπός:** να εξετάσει τη λογοκρισία στον χώρο των δημοτικών βιβλιοθηκών και πιο συγκεκριμένα να διερευνήσει τις αντιλήψεις και συμπεριφορές των βιβλιοθηκονόμων σε ζητήματα που αφορούν τη διαχείριση του έντυπου υλικού των συλλογών τους.
- **Ερευνητικό ερώτημα:** Ποιες είναι οι αντιλήψεις και συμπεριφορές των βιβλιοθηκονόμων αναφορικά με τη διαχείριση (επιλογή και κυκλοφορία) του έντυπου υλικού και κυρίως του θεματικά αμφιλεγόμενου υλικού στις συλλογές των δημοτικών βιβλιοθηκών;

Ερευνητικοί στόχοι

Να διερευνηθούν:

1. Οι **αντιλήψεις και εμπειρίες** των βιβλιοθηκονόμων για την αρχή της **πνευματικής ελευθερίας** στις βιβλιοθήκες.
2. Τα **κριτήρια** με τα οποία **επιλέγουν** το υλικό της βιβλιοθήκης και πώς αυτά τα κριτήρια λειτουργούν ως **παράγοντες** που επιτρέπουν στους βιβλιοθηκονόμους να εμπλέκονται σε **πρακτικές λογοκρισίας** κατά την επιλογή υλικού.
3. Ο τρόπος με τον οποίο **διαχειρίζονται τις προκλήσεις** που απορρέουν από τη διαχείριση **θεματικά αμφιλεγόμενου υλικού**.
4. Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον **ρόλο** τους σε σχέση με την **κοινότητα** όσον αφορά τη διαχείριση **θεματικά αμφιλεγόμενου υλικού**.

Ορισμοί

- Λογοκρισία
- Αυτολογοκρισία
- Υλικό βιβλιοθήκης
- Διαχείριση υλικού
- Αμφιλεγόμενο υλικό
- Αντίληψη
- Συμπεριφορά
- Δημοτική βιβλιοθήκη

Μορφές – τύποι λογοκρισίας στις βιβλιοθήκες

- «πριν την επιλογή» λογοκρισία (pro-selection)
- «μετά την επιλογή» λογοκρισία (post-selection)
- Ενεργητική
- Παθητική

Επιλογή υλικού και λογοκρισία

Asheim (1953;1983) «Not Censorship, but Selection»

- Τα κριτήρια επιλογής είναι υποκειμενικά, αόριστα, ασαφή
- Η επιλογή ως θετική προσέγγιση για τη διατήρηση του υλικού vs. λογοκρισία
- Ιδεώδες της αμερόληπτης συλλογής με την απεριόριστη πρόσβαση

Hannabuss & Allard (2001)

- η επιλογή δεν είναι παρά μια «κοινωνικά αποδεκτή λέξη για την λογοκρισία»

Πολιτικές ανάπτυξης συλλογής βιβλιοθηκών και κριτήρια επιλογής υλικού

Πολιτικές ανάπτυξης συλλογής βιβλιοθηκών

- Αρχή της συμπεριληπτικότητας και όχι του αποκλεισμού
- Ευρεία ποικιλία απόψεων και θεμάτων
- Σαφής και αμερόληπτη
- Να βοηθά το προσωπικό των βιβλιοθηκών στις αποφάσεις επιλογής υλικού

Κριτήρια επιλογής υλικού

- Το ζήτημα της ακρίβειας των πληροφοριών
- Η έννοια της «ισορροπημένης συλλογής»
- το κριτήριο της λογοτεχνικής αξίας και συνάφειας με τα ενδιαφέροντα της κοινότητας

Λογοκρισία και περιεχόμενο υλικού

- Σεξουαλικό περιεχόμενο
- LGBTQI υλικό
- Θρησκεία και αθεϊσμός
- Γλώσσα
- Βία
- Είδη μυθοπλασίας και εναλλακτικές μορφές εκτύπωσης
- Ιστορία και πολιτική

Πηγές λογοκρισίας

Εξωτερικές πηγές λογοκρισίας

- Γονείς
- Θρησκευτικές ομάδες
- Πολιτικές ομάδες
- Μειονοτικές ή εθνοτικές ομάδες

Εσωτερικές πηγές λογοκρισίας

- Δημοτικά Συμβούλια και Επιτροπές βιβλιοθηκών
- Προσωπικό βιβλιοθήκης
- Πολιτική της βιβλιοθήκης

Κίνητρα – Αιτίες λογοκρισίας

- Οικογενειακές αξίες
- Θρησκεία
- Πολιτικές απόψεις
- Δικαιώματα μειονοτήτων
- Σύγκρουση με τις προσωπικές αξίες των βιβλιοθηκονόμων
- Παραβίαση των προτύπων της κοινότητας
- Κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον
- Άλλοι λόγοι:
περιορισμένος προϋπολογισμός / η έλλειψη ζήτησης ή ενδιαφέροντος από τους χρήστες/η χαμηλή λογοτεχνική ποιότητα του τεκμηρίου / η έλλειψη διαθέσιμου χώρου/ η αξία του συγγραφέα /το περιεχόμενο/ οι ηθικές αξίες που προβάλλει το τεκμήριο / οι αρνητικές ή αποδοκιμαστικές κριτικές

Μέθοδοι και πρακτικές λογοκρισίας

Κατά την επιλογή του υλικού

- Χρηματοδότηση και προϋπολογισμός
- Διαθεσιμότητα χώρου
- Κατάλογοι προμηθευτών και εκδοτών
- Προσκτήσεις με εξωτερική ανάθεση
- Προσκτήσεις εξαρτώμενες από τον χρήστη
- Διαδανεισμός
- Δείκτες αναφορών για την επιλογή των περιοδικών

Μέθοδοι και πρακτικές λογοκρισίας

Κατά την κυκλοφορία του υλικού

- Φυσική πρόσβαση (περιορισμός ή ο αποκλεισμός επαναταξινόμηση σε διαφορετική περιοχή, μεταφορά σε άλλο τμήμα)
  - 4 Rs (redaction, restriction, relocation, removal)
- Επισήμανση (labelling)
- Ανακριβής ή αργή καταλογογράφηση και ταξινόμηση
- Censorproofing

Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου

Ηθικά διλήμματα και προβληματισμοί

- Διττός ρόλος : ο βιβλιοθηκονόμος ως θεματοφύλακας της αλήθειας ή της ελευθερίας; (Emery, 1994).
- Ηθική υποχρέωση η προστασία των αναγνωστών; (Duthie, 2010)
- In loco parentis;
- Συνηγορία ή ουδετερότητα;
- Οι βιβλιοθήκες είναι ζωντανοί «οργανισμοί» που αλληλεπιδρούν με την κοινωνία
- Δύσκολο να δοθούν καθολικές ή μονοσήμαντες λύσεις

Μεθοδολογία

- **Ερμηνευτισμός:** κατανόηση των υποκειμενικών ερμηνειών που προσδίδουν οι συμμετεχόντες στα προς διερεύνηση φαινόμενα μέσα στο πλαίσιο τους.
- **Ποιοτική έρευνα:** εις βάθος ερμηνεία και κατανόηση ενός πολύπλοκου φαινομένου, όπως η λογοκρισία, μέσα από τις οπτικές και τις αντιλήψεις των βιβλιοθηκονόμων.

Ερευνητικό πεδίο και δειγματοληψία

- Δημοτικές βιβλιοθήκες της Περιφέρειας Αττικής/
Διοικητικής Περιφέρειας Αθηνών
- 4 Περιφερειακές Ενότητες με 35 Δήμους

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμοι
Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Δήμος Αθηναίων, Δήμος Βύρωνος, Δήμος Γαλασίου, Δήμος Δάφνης-Υμηττού, Δήμος Ζωγράφου, Δήμος Ηλιούπολης, Δήμος Καισαριανής, Δήμος Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας
Βόρειου Τομέα Αθηνών	Δήμος Αγίας Παρασκευής, Δήμος Αμαρουσίου, Δήμος Βριλησίων, Δήμος Ηρακλείου, Δήμος Κηφισιάς, Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης, Δήμος Μεταμορφώσεως, Δήμος Νέας Ιωνίας, Δήμος Παπάγου-Χολαργού, Δήμος Πεντέλης, Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού, Δήμος Χαλανδρίου
Δυτικού Τομέα Αθηνών	Δήμος Αγίας Βαρβάρας, Δήμος Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Δήμος Αιγάλεω, Δήμος Ιλίου, Δήμος Περιστερίου, Δήμος Πετρούπολης, Δήμος Χαϊδαρίου
Νότιου Τομέα Αθηνών	Δήμος Αγίου Δημητρίου, Δήμος Αλίμου, Δήμος Γλυφάδας, Δήμος Ελληνικού-Αργυρούπολης, Δήμος Καλλιθέας, Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου, Δήμος Νέας Σμύρνης, Δήμος Παλαιού Φαλήρου

Στρατηγική επιλογής του δείγματος

- Σκόπιμη δειγματοληψία
- Δειγματοληψία κριτηρίου (**criterion sample**)
  - Να επιλεγούν **τουλάχιστον δύο** (2) δημοτικές βιβλιοθήκες από κάθε διοικητικό τομέα των τεσσάρων (4) Περιφερειακών Ενοτήτων της Περιφέρειας Αθηνών
  - Να επιλεγούν δημοτικές βιβλιοθήκες που οι συλλογές τους να αριθμούν **τουλάχιστον 18.000** τόμους βιβλίων
  - Να επιλεγούν δημοτικές βιβλιοθήκες που έχουν **ηλεκτρονικό κατάλογο ανοικτής πρόσβασης** των συλλογών τους
  - Να επιλεγούν δημοτικές βιβλιοθήκες που διατηρούν τη συλλογή ενηλίκων και την παιδική-εφηβική συλλογή στο **ίδιο κτήριο**
- Συμμετείχαν **9** από τις 12 υποψήφιες βιβλιοθήκες

Συλλογή δεδομένων (1)

- Προσωπικές (face to face) συνεντεύξεις
- Ημιδομημένες με ανοικτού τύπου ερωτήσεις
- Έντυπο παροχής έγγραφης συναίνεσης για συμμετοχή στην έρευνα

A/A	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝΟΜΟΣ/ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	Π.Ε ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ
1.	ΒΛΘ-Δ1	Δυτικός	14/02/2020	1.20΄
2.	ΒΛΘ-N1	Νότιος	14/02/2020	1.30΄
3.	ΒΛΘ-K1	Κεντρικός	17/02/2020	1.05΄
4.	ΒΛΘ-B1	Βόρειος	19/02/2020	1.10΄
5.	ΒΛΘ-N2	Νότιος	19/02/2020	1.10΄
6.	ΒΛΘ-B2	Βόρειος	24/02/2020	1.00΄
7.	ΒΛΘ-Δ2	Δυτικός	25/02/2020	1.00΄
8.	ΒΛΘ-K2	Κεντρικός	03/03/2020	45΄
9.	ΒΛΘ-Δ3	Δυτικός	06/03/2020	55΄

Οδηγός συνέντευξης

- Εισαγωγικές ερωτήσεις (Ενότητα 1),
- Εστιασμένες ερωτήσεις (Ενότητα 2)
  - *Θεματικές ενότητες* : πνευματική ελευθερία και βιβλιοθήκες, λογοκρισία και επιλογή υλικού, λογοκρισία και θεματικά αμφιλεγόμενο υλικό, λογοκρισία υλικού και ηθικά διλήμματα των βιβλιοθηκονόμων.
- Υποθετικό σενάριο (Ενότητα 3)
  - Moody (2004) και της Oltmann (2016b; 2019b)
  - 10 θεματικά αμφιλεγόμενες περιπτώσεις υλικού

Υποθετικό σενάριο

1. Ένα ιστορικό βιβλίο που **αμφισβητεί** τις γενικά αποδεκτές πληροφορίες σχετικά με το **Ολοκαύτωμα των Εβραίων**.
2. Το **Κοράνι**.
3. Ένα βιβλίο που παρέχει οδηγίες για την πρακτική της **μαγείας και του σατανισμού**.
4. Ένας οδηγός για την ανατροφή των παιδιών από τους **ομοφυλόφιλους γονείς** τους.
5. Ένα περιοδικό που προωθεί το **αντιεμβολιαστικό κίνημα**.
6. Ένα βιβλίο για την παραγωγή και χρήση **παραισθησιογόνων και ναρκωτικών ουσιών**.
7. Ένας οδηγός για τον **πολιτικό εξτρεμισμό και την κατασκευή εκρηκτικών**.
8. Ένα βιβλίο που προωθεί κάποιες **χριστιανικές αιρέσεις ή παραθρησκευτικές οργανώσεις**, όπως οι «Μάρτυρες του Ιεχωβά».
9. Ένα κόμικ με **σκηνές βίας**.
10. Ένα βιβλίο με **άσεμνο και τολμηρό περιεχόμενο**.

Ανάλυση δεδομένων

Θεματική ανάλυση (**thematic analysis**) σε έξι στάδια (Braun & Clarke, 2006)

1. Εξοικείωση με τα δεδομένα
2. Αρχική κωδικοποίηση
3. Αναζήτηση των θεμάτων
4. Επανεξέταση των πιθανών θεμάτων
5. Ορισμός και ονομασία θεμάτων
6. Συγγραφή των ευρημάτων

Αποτελέσματα

Θεματικές κατηγορίες

1. Ανοικτή και ελεύθερη πρόσβαση
2. Η επιλογή του υλικού
3. Προκλήσεις λογοκρισίας και η διαχείρισή τους
4. Επαγγελματισμός και εσωτερικές συγκρούσεις

Αποτελέσματα

1^η Θεματική κατηγορία

Ανοικτή και ελεύθερη πρόσβαση

1. Νοηματοδότηση της ανοιχτής και ελεύθερης πρόσβασης.
2. Η ανοικτή και ελεύθερη πρόσβαση ως επίσημη καταγεγραμμένη πολιτική και πρακτική εμπειρία.
3. Έλλειψη θεσμικής και νομικής στήριξης σε ζητήματα πολιτικής για την ανοικτή και ελεύθερη πρόσβαση.

Αποτελέσματα

2η Θεματική κατηγορία

Η επιλογή του υλικού

1. Ο βιβλιοθηκονόμος – επιλογέας ως έμπειρος γνώστης των πληροφοριακών πηγών, των αναγκών της κοινότητας και της βιβλιοθήκης
2. Το ζήτημα της ισορροπίας της συλλογής
3. Ο ρόλος των προσωπικών προτιμήσεων και αξιών στην επιλογή υλικού
4. Το «καλό» της κοινότητας
5. Ο φόβος αντιδράσεων και η προς τα έξω εικόνα της βιβλιοθήκης
6. Έλλειψη γραπτής πολιτικής για την ανάπτυξη της συλλογής των βιβλιοθηκών

Αποτελέσματα 3η Θεματική κατηγορία

Προκλήσεις λογοκρισίας και η διαχείρισή τους

1. Πηγές και μορφή πιέσεων
2. Διαχείριση προκλήσεων
  - (Α) Απόσυρση υλικού-περιορισμός της πρόσβασης
  - (Β) Μετακίνηση υλικού από την παιδική-εφηβική συλλογή στη συλλογή ενηλίκων
  - (Γ) Αργή καταλογογράφηση-αξιολόγηση προτεραιοτήτων
  - (Δ) Αποφυγή πρόσκτησης υλικού
  - (Ε) Καθοδήγηση αναγνωστών-επισήμανση

Αποτελέσματα

4η Θεματική κατηγορία

Επαγγελματισμός και εσωτερικές συγκρούσεις

1. Ηθικά διλήμματα και προβληματισμοί
2. Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου και λογοκρισία

Συμπεράσματα

1^{ος} Ερευνητικός στόχος

Οι αντιλήψεις και εμπειρίες των βιβλιοθηκονόμων για την αρχή της πνευματικής ελευθερίας στις βιβλιοθήκες.

- Η έννοια της πνευματικής ελευθερίας είναι θεωρητικά τεκμηριωμένη και εμπεδωμένη στην αντίληψη των βιβλιοθηκονόμων
- Αποτελεί μια καθημερινή πρακτική με την οποία οι βιβλιοθηκονόμοι ισχυρίζονται ότι είναι εξοικειωμένοι και ασκούν έμπρακτα τις αρχές της.
- Οι βιβλιοθηκονόμοι νιώθουν ευάλωτοι για τις αποφάσεις τους
  - Ανάγκη για θεσμική και νομική στήριξη σε ζητήματα πολιτικής της βιβλιοθήκης τους για θέματα πνευματικής ελευθερίας.

Συμπεράσματα

2^{ος} Ερευνητικός στόχος

Τα κριτήρια με τα οποία επιλέγουν το υλικό της βιβλιοθήκης και πώς αυτά τα κριτήρια λειτουργούν ως παράγοντες που επιτρέπουν στους βιβλιοθηκονόμους να εμπλέκονται σε πρακτικές λογοκρισίας κατά την επιλογή υλικού.

Κριτήρια - Παράγοντες

- Η ισορροπία της συλλογής
- Η ποιότητα και η λογοτεχνική αξία του υλικού
- Οι προσωπικές απόψεις και αξίες του βιβλιοθηκονόμου.
- Η προστασία των μελών της κοινότητας και ιδίως των παιδιών και εφήβων
- Ο φόβος των αντιπαραθέσεων και συγκρούσεων με τους χρήστες και η εικόνα της βιβλιοθήκης προς τα έξω
  - Έλλειψη σαφούς διατυπωμένης αμερόληπτης πολιτικής για την ανάπτυξη της συλλογής των βιβλιοθηκών

Συμπεράσματα 3ος Ερευνητικός στόχος

Ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζονται τις προκλήσεις που απορρέουν από τη διαχείριση θεματικά αμφιλεγόμενου υλικού

- (Α) Απόσυρση υλικού-περιορισμός της πρόσβασης
- (Β) Μετακίνηση υλικού από την παιδική-εφηβική συλλογή στη συλλογή ενηλίκων
- (Γ) Αργή καταλογογράφηση-αξιολόγηση προτεραιοτήτων
- (Δ) Αποφυγή πρόσκτησης υλικού
- (Ε) Καθοδήγηση αναγνωστών-επισήμανση

Συμπεράσματα

4ος Ερευνητικός στόχος

Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον ρόλο τους σε σχέση με την κοινότητα όσον αφορά τη διαχείριση θεματικά αμφιλεγόμενου υλικού

- Έχουν βιώσει εσωτερικές συγκρούσεις σχετικά με την επαγγελματική τους δεοντολογία και τις προσωπικές τους πεποιθήσεις.
- Υπεισέρχεται ο ανθρώπινος παράγοντας – όχι ρομπότ
- Η «ουδετερότητα» του βιβλιοθηκονόμου στην πληροφόρηση δεν είναι πάντα εφικτή
- Ρόλος «συνηγόρου», «θεματοφύλακα» των αξιών της κοινότητας
- Υψηλό αίσθημα ευθύνης απέναντι στην κοινότητά τους

Γενικά Συμπεράσματα (1)

- Αντιδράσεις, κατά κανόνα ήπιες, από μεμονωμένους χρήστες, εκ των οποίων κάποιοι γονείς, παρά από τις δημοτικές αρχές ή άλλες θρησκευτικές ή πολιτικές ομάδες.
- Υπεισέρχεται ο ανθρώπινος παράγοντας που καθιστά τα κριτήρια επιλογής υποκειμενικά και αόριστα,
- Όχι συνήθης πρακτική η απόσυρση-ανοιχτές συλλογές
- Όχι επισήμανση (labelling)
- Κλίμα οικειότητας και εμπιστοσύνης – Καθοδήγηση χρηστών - Αποφυγή προκλήσεων

Γενικά Συμπεράσματα (2)

- In loco parentis
- Censorproofing
- Ασυνέπεια μεταξύ θεωρίας και πράξης
- Διχάζονται μεταξύ συνηγορίας και ουδετερότητας: δύσκολη εξίσωση
- Έλλειψη γραπτών πολιτικών ανάπτυξης και διαχείρισης των συλλογών
- Έλλειψη ενεργής και έμπρακτης υποστήριξης, θεσμικής και νομικής, των βιβλιοθηκονομικών ενώσεων

Αξιοποίηση της έρευνας

- Συμβάλλει αποφασιστικά τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο στην κατανόηση του εν λόγω φαινομένου
- Αναδεικνύει την πολυπλοκότητα και πολυσημαντότητα του φαινομένου της λογοκρισίας- ευαίσθητο ζήτημα
- Διαμορφώνει ένα ερευνητικό πλαίσιο για τη γόνιμη περαιτέρω διερεύνησή του φαινομένου
- Συνεισφέρει στις υπάρχουσες ποσοτικές μεθόδους
- Καταδεικνύει την ανάγκη για γραπτές πολιτικές ανάπτυξης και διαχείρισης των συλλογών των δημοτικών βιβλιοθηκών
- Αναδεικνύει τη σημασία της ενεργής και έμπρακτης υποστήριξης των θεσμικών βιβλιοθηκονομικών οργάνων για την ενδυνάμωση των βιβλιοθηκονόμων
- Συνεισφέρει στην ευαισθητοποίηση των βιβλιοθηκονόμων σε θέματα λογοκρισίας

Μελλοντικές επεκτάσεις της έρευνας

- Σε άλλα είδη βιβλιοθηκών
- Σε άλλου τύπου υλικό
- Με συμμετοχή και άλλων ατόμων
- Σε συνδυασμό με ποσοτικοστατιστικές μεθόδους σε ένα ευρύ αριθμό δειγματος
- Με ανάδειξη των αιτιωδών σχέσεων του υπό μελέτη φαινομένου εξετάζοντας δημογραφικά χαρακτηριστικά των βιβλιοθηκονόμων και άλλα ποιοτικά χαρακτηριστικά της κοινότητας που εξυπηρετούν

***Σας ευχαριστώ
για την προσοχή σας.***